

Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında

Bu Qanun Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 11-ci bəndinə uyğun olaraq enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində dövlət siyasətinin hüquqi, təşkilati və iqtisadi əsaslarını müəyyən edir, bu sahədə dövlət orqanlarının (qurumlarının), fiziki və hüquqi şəxslərin fəaliyyətini və onlar arasında yaranan münasibətləri tənzimləyir.

1-ci fəsil Ümumi müddəalar

Maddə 1. Bu Qanunun əhatə dairəsi

Bu Qanun enerjinin istehsalı, saxlanması, ötürülməsi, paylanması, satışı və istehlakı sahəsində yaranan münasibətləri tənzimləyir və bu sahədə fəaliyyət göstərən dövlət orqanlarına (qurumlarına), fiziki və hüquqi şəxslərə, o cümlədən son istehlakçılara şamil olunur.

Maddə 2. Əsas anlayışlar

2.1. Bu Qanunda istifadə olunan əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

2.1.1. enerji (enerji resursları) – bütün növ enerji məhsulları, o cümlədən yanacaq növləri, bərpa olunan enerji, elektrik, istilik, su enerjisi və digər enerji formaları;

2.1.2. enerji effektivliyi – məhsulun (işin, xidmətin) və ya enerjinin istehlak olunan enerjiyə nisbəti;

2.1.3. təsərrüfat subyekti – hüquqi şəxslər və ya hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər;

2.1.4. enerji resurslarından səmərəli istifadə – ətraf mühitə texnogen təsirin azalması şərtlə enerji resurslarının (enerjinin) iqtisadi cəhətdən daha faydalı istifadəsi;

2.1.5. enerji effektivliyi üzrə tədbirlər – enerji resurslarından səmərəli istifadəyə yönəlmiş təşkilati, hüquqi, elmi, texnoloji və iqtisadi tədbirlərin məcmusu;

2.1.6. enerjiyə qənaət – enerji effektivliyi üzrə tədbirlərin tətbiqi nəticəsində istehlak olunan enerji miqdarının azaldılması;

2.1.7. enerji auditi – enerji istehlakına dair məlumatın əldə edilməsi və iqtisadi cəhətdən səmərəli enerji istehlakı imkanlarının müəyyənləşdirilməsi məqsədilə qeyri-yaşayış sahələrinin və təsərrüfatların qiymətləndirilməsi;

2.1.8. enerji auditoru – bu Qanunla müəyyən edilmiş tələblərə cavab verən və enerji auditini həyata keçirən, energetika və iqtisadi sahələrdə ali təhsilə malik və müvafiq ixtisas üzrə ən azı 3 (üç) il iş təcrübəsi olan fiziki şəxs;

2.1.9. enerji effektivliyi üzrə xidmətlər – istehlak olunan enerjinin həcmnin ölçülməsi, təhlili və səmərəliliyin qiymətləndirilməsi, habelə enerji effektivliyi üzrə tədbirlərin tətbiqi ilə bağlı xidmətlərin məcmusu;

2.1.10. enerji istehlakı üzrə məhsulların etiketlenməsi – enerji və digər resurslarından istifadənin effektivliyinin səviyyəsi barədə istehlakçının enerji etiketi vasitəsilə məlumatlandırılması;

2.1.11. enerji etiketi – enerji istehlak edən və ya enerji istehlakına təsir edən avadanlığın, qurğu və cihazların enerji istehlakı həcminə dair sənəd;

2.1.12. enerji menecmenti sistemi – enerji effektivliyi üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan daimi enerji idarəetmə sistemi;

2.1.13. enerji idarəçisi (meneceri) – müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi tələblərə cavab verən, energetika və texniki sahələrdə ali təhsilə malik və müvafiq ixtisas üzrə ən azı 3 (üç) il iş təcrübəsi olan, enerjiden səmərəli istifadəyə cavabdeh fiziki şəxs;

2.1.14. ağıllı saygac – istehlak olunan enerjinin miqdarını və dəyərini zamana görə ölçən, məlumatların müasir informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etməklə, təchizatçılara və istehlakçılara çatdırılmasını təmin edən müasir ölçmə cihazı;

2.1.15. kogenerasiya – bir proses çərçivəsində istilik enerjisi ilə elektrik və ya mexaniki enerjinin eyni zamanda yaradılması;

2.1.16. kogenerasiya qurğusu – kogenerasiya rejimində işləyə bilən qurğu;

2.1.17. yüksək effektiv kogenerasiya qurğusu – istilik və elektrik enerjisinin ayrılıqda istehsalı ilə müqayisədə ilkin enerji resursuna ən azı 10 faiz qənaət edən kogenerasiya qurğusu;

2.1.18. ekoloji dizayn tələbi – enerji istehlak edən və ya enerji istehlakına təsir edən məhsulun ətraf mühitə təsir göstəricilərinin ekoloji tələblərə uyğunluğunu təmin etmək üçün məhsula və ya onun konstruksiyasına dair tələblər;

2.1.19. ekoloji dizayn – ekoloji dizayn tələblərinin enerji istehlak edən və ya enerji istehlakına təsir göstərən məhsulun dizaynına inteqrasiyası;

2.1.20. effektivlik potensialı – texniki cəhətdən mümkünlüyü və iqtisadi cəhətdən əlverişliliyi nəzərə alınmaqla enerji effektivliyi üzrə tədbirlərin tətbiqi nəticəsində qənaət oluna biləcək enerjinin miqdarı.

2.2. Bu Qanunda istifadə olunan digər anlayışlar energetika sahəsində Azərbaycan Respublikasının qanunlarında və digər normativ hüquqi aktlarda nəzərdə tutulmuş mənaları ifadə edir.

Maddə 3. Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

3.1. Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdən, bu Qanundan, energetika sahəsini tənzimləyən Azərbaycan Respublikasının qanunlarından, energetika və enerji resurslarından səmərəli istifadə sahəsində münasibətləri tənzimləyən Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktlarından ibarətdir.

3.2. Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdə enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində bu Qanundan fərqli qaydalar müəyyən edildikdə, həmin beynəlxalq müqavilələr tətbiq olunur.

3.3. Ələt azad iqtisadi zonasında enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində münasibətlər "Ələt azad iqtisadi zonası haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir.

2-ci fəsil

Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində dövlət siyasəti

Maddə 4. Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində dövlət siyasətinin əsas məqsədləri və dövlətin vəzifələri

4.1. Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində dövlət siyasətinin əsas məqsədləri aşağıdakılardır:

4.1.1. Azərbaycan Respublikasının energetika sisteminin etibarlılığının və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi;

4.1.2. enerji resurslarından səmərəli istifadə etməklə rəqabətə davamlı iqtisadi inkişafın təmin edilməsi;

4.1.3. enerji resurslarından səmərəli istifadəyə xidmət edəcək əlverişli mühitin yaradılması, enerji effektivliyi üzrə tədbirlərə və yüksək effektiv texnologiyalara investisiyaların cəlbinin təşviq edilməsi;

4.1.4. enerji istehsalçıları, ötürücüləri, paylayıcıları, təchizatçıları və istehlakçıları, habelə dövlət orqanları (qurumları) və yerli özünüidarəetmə orqanları arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi.

4.2. Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində dövlətin vəzifələri aşağıdakılardır:

4.2.1. bu sahədə normativ hüquqi bazanın qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşdırılması;

4.2.2. enerji effektivliyi üzrə stimullaşdırıcı və təşviqedic mexanizmlərin həyata keçirilməsi, enerjiyə qənaət edən texnologiyalara və xidmətlərə investisiya qoyuluşunun dəstəklənməsi;

4.2.3. enerji effektivliyi üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsinin faydası, iqtisadi, ekoloji və sosial üstünlükləri haqqında enerji istehlakçılarının maarifləndirilməsi və məlumatlandırılması;

4.2.4. energetika sistemlərinin iş rejiminin optimallaşdırılması, enerjinin istehsalı, saxlanması, ötürülməsi, paylanması, habelə satışında və istehlakında normadan artıq enerji sərfinin və itkilərin aradan qaldırılması, enerji resurslarının istehsalı və istehlakı sahəsində tarif siyasətinin optimallaşdırılması;

4.2.5. yüksək effektiv texnologiyalardan və müasir ölçmə vasitələrindən istifadə edilməsi;

4.2.6. ayrı-seçkiliyə yol vermədən şəffaf və enerjinin istehsalı, saxlanması, ötürülməsi, paylanması, satışında və istehlakında iştirak edən tərəflərin maraqlarına uyğun enerji audit sisteminin fəaliyyətinin təmin edilməsi;

4.2.7. enerji effektivliyi üzrə xidmət bazarının inkişaf etdirilməsi;

4.2.8. enerjidən səmərəli istifadə sahəsində elmi tədqiqatların aparılmasının və innovasiyaların tətbiqinin təşviq edilməsi;

4.2.9. binaların enerji effektivliyi üzrə pasportlaşdırılmasının həyata keçirilməsi;

4.2.10. enerji menecmenti sisteminin formalaşdırılması və tətbiqi;

4.2.11. enerji effektivliyi üzrə tədbirlərin müəyyən edilməsi və həyata keçirilməsi;

4.2.12. enerji resurslarından səmərəli istifadə sahəsində dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi;

4.2.13. enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində kadr hazırlığının həyata keçirilməsi.

Maddə 5. Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində dövlət proqramları

5.1. Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi sahəsində dövlət siyasətinin formalaşdırılması və həyata keçirilməsi, mövcud enerji effektivliyinin təhlili və qiymətləndirilməsi, enerji effektivliyinin yüksəldilməsi tədbirlərinin tətbiqi, gözlənilən və ya əldə ediləcək enerjiyə qənaət miqdarının müəyyən edilməsi məqsədilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) enerji effektivliyi üzrə dövlət proqramları qəbul edir.

5.2. Bu Qanunun 5.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş dövlət proqramlarının layihələrinə dair "Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş qaydada strateji ekoloji qiymətləndirmə (SEQ) sənədi hazırlanır və həmin sənədin dövlət ekoloji ekspertizası həyata keçirilir.

3-cü fəsil

Enerji auditı, enerji menecment sistemləri və enerji idarəçisi (meneceri)

Maddə 6. Enerji auditı

6.1. Enerji auditı enerji effektivliyinin artırılması və enerjiyə qənaət imkanlarını, enerji itkilərinin və ətraf mühitə atılan tullantıların miqdarını və həyata

keçiriləcək iqtisadi cəhətdən səmərəli enerji effektivliyi tədbirlərini müəyyənləşdirmək məqsədilə aparılır. Enerji auditı bu Qanunun 6.3-cü maddəsində göstərilən hal istisna olmaqla, könüllü aparılır.

6.2. Enerji auditinin nəticəsinə dair hesabat enerji auditinin sifarişçisinə təqdim olunur.

6.3. Təşkilati-hüquqi və mülkiyyət formasından asılı olmayaraq məcburi enerji auditı keçirilməli olan təsərrüfat subyektlərinin və qeyri-yaşayış binalarının siyahısı müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurumun) müəyyən etdiyi meyarlar əsasında müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təsdiq edilir.

6.4. Məcburi enerji auditı 3 ildən bir keçirilir.

6.5. Məcburi enerji auditinin aparılması ilə bağlı tələblər Azərbaycan Respublikası rezidentlərinin Azərbaycan Respublikası ərazisindən kənarda yerləşən filial və nümayəndəliklərinə şamil edilmir.

6.6. Enerji auditı müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) ixtisas attestatı almış fiziki şəxslər (enerji auditorları) tərəfindən bu Qanunun tələbləri nəzərə alınmaqla həyata keçirilir.

6.7. Fiziki şəxsə ixtisas attestatının verilməsi üçün onun işlədiyi hüquqi şəxs (enerji auditı üzrə təşkilat) bu barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) müraciət edir.

6.8. Enerji auditorlarının və enerji auditı üzrə təşkilatların reyestrinin aparılmasını və onların fəaliyyətinə nəzarəti müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) həyata keçirir.

6.9. Bu Qanunun 6.7-ci maddəsində nəzərdə tutulan ixtisas attestatının forması və verilməsi, attestatın qüvvədə olma müddətinin dayandırılması və ya onun ləğv edilməsi, eləcə də enerji auditorlarının və enerji auditı üzrə təşkilatların reyestrinin aparılması və onların fəaliyyətinə nəzarətin həyata keçirilməsi qaydası müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən olunur.

6.10. Energetika və iqtisadi sahələrdə cinayət törətməyə görə məhkum edilmiş şəxslər enerji auditoru kimi fəaliyyət göstərə bilməz.

6.11. Enerji auditorları və enerji auditı üzrə təşkilatlar məcburi enerji auditı aparılan təsərrüfat subyektlərinin tabeliyində ola bilməz.

6.12. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) enerji auditorlarının və enerji auditı üzrə təşkilatların reyestrində olan aşağıdakı məlumatları rəsmi internet sahifəsində yerləşdirir və müntəzəm olaraq yenilənməsini təmin edir:

6.12.1. enerji auditı üzrə təşkilatın adı, təşkilati-hüquqi forması və ünvanı;

6.12.2. enerji auditorunun soyadı, adı, atasının adı və ünvanı;

6.12.3. ixtisas attestatının nömrəsi, verilmə və qüvvədə olma tarixi;

6.12.4. ixtisas attestatının qüvvədə olma müddətinin dayandırılması və ya onun ləğv edilməsi barədə məlumat.

6.13. Enerji auditoru ilə enerji auditinin sifarişçisi arasında münasibətlər, eləcə də enerji auditoruna ödəniləcək xidmət haqqının məbləği tərəflər arasında bağlanmış müqavilə ilə tənzimlənir.

6.14. Enerji auditinin keçirilməsi qaydası, həmçinin enerji auditinin nəticəsinə dair hesabatın təqdim edilməsi qaydası və forması müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.